

Iseljeništvo i razvoj Bosne i Hercegovine

USPJEŠNI PRIMJERI

Ministarstvo za ljudska prava
i izbjeglice
Bosne i Hercegovine

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Empowered lives.
Resilient nations.

Iseljeništvo i razvoj Bosne i Hercegovine

USPJEŠNI PRIMJERI

Ova publikacija sadrži dvanaest priča o iskustvima uspješnih bh. iseljenika koji su odlučili dati svoj doprinos razvoju Bosne i Hercegovine. Priče su pripremljene u okviru projekta "Migracije i razvoj - Uvrštavanje koncepta migracija i razvoja u relevantne politike, planove i aktivnosti u BiH", zajedničke inicijative Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH, Vlade Švicarske i Razvojnog programa Ujedinjenih nacija (UNDP).

Stajališta u ovoj publikaciji ne odražavaju nužno i stavove Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH, Vlade Švicarske niti UNDP-a.

Uvod

Zvanične statistike procjenjuju da skoro milion i po rođenih u Bosni i Hercegovini živi izvan zemlje, što je skoro četrdeset posto ukupnog stanovništva. Prema procjenama s drugom i trećom generacijom migranata ovaj broj doseže dva miliona. Ovi iseljenici su nerijetko visokoobrazovani ljudi, koji su ostvarili značajan uspjeh u zemlji u koju su imigrirali, a gaje neugašeni interes za povratkom u zemlju porijekla. Takvi uspješni ljudi predstavljaju ogroman potencijal za razvoj zemlje u različitim sektorima, poput ekonomije, poljoprivrede, zdravstva, obrazovanja te društvenog sektora.

„Migranti iz Bosne i Hercegovine u Švicarskoj su veoma prisutni u društvu u obje države“, navodi Joseph Guntern, direktor za saradnju Ambasade Švicarske. „Oni učestvuju u socijalnom, ekonomskom i kulturnom životu naše zemlje, ali su također zainteresirani da aktivno podrže razvoj domovine i njen prosperitet na demokratskom putu.“

Nažalost, ovaj potencijal je skoro potpuno neiskorišten. Uloga migracija je ključna za zemlje u razvoju, jer može utjecati na povećanje ulaganja i uspostavu razvojnih veza kao i stimulirati razmjenu ideja, dobrih praksi, kulturnih, poslovnih i drugih saradnji. Shvaćanje iseljništva kao pokretačke snage u velikoj mjeri bi promijenilo sliku Bosne i Hercegovine i pokazalo kako su potencijali za njen razvoj veliki te da glavni ključ za taj razvoj leži u rukama njenih ljudi, ma gdje oni bili.

S tim na umu Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH, Ambasada Švicarske i Razvojni program Ujedinjenih nacija (UNDP) u BiH su sredinom 2013. godine pokrenuli projekat „Migracije i razvoj: Uvrštavanje koncepta migracija i razvoja u relevantne politike, planove i aktivnosti u

Bosni i Hercegovini“. Projektom se nastoji doprinijeti stvaranju povoljnog okruženja za migrante koji su voljni da promoviraju i proaktivno podrže razvoj zemlje u relevantnim sferama socioekonomskog razvoja na svim institucionalnim i društvenim nivoima. Projekat potiče vertikalnu usklađenost nacionalnih strategija i resursa vezanih za migracije s lokalnim razvojnim strategijama u cilju povezivanja nacionalnih i lokalnih napora i održivosti razvojnih rezultata.

„U Ministarstvu postoji svijest da migranti iz BiH predstavljaju ogroman razvojni resurs za BiH, a također postoji i svijest o njihovoj spremnosti i želji da podrže razvoj domovine“, ističe Ruzmira Tihić-Kadrić, pomoćnica ministra u Sektoru za iseljništvo pri Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine. „Ono što je neophodno i na čemu se trenutno radi je obezbjeđivanje višesektorskog pristupa, uključivanje različitih aktera – institucija na različitim nivoima vlasti, civilnog društva, privatnog sektora, donatora, akademske zajednice, samih migranata i migrantskih udruženja – s ciljem stvaranja održivih mehanizama kroz koje bi se omogućio veći doprinos migranata razvoju BiH.“

Iz mnogobrojnih postojećih primjera dobre prakse u kojima migranti doprinose lokalnom razvoju unutar BiH odabrano je dvanaest primjera uspješnih iseljenika iz pet različitih sektora koji svojim radom, angažmanom te osobnom realizacijom i napretkom najbolje oslikavaju koliko ovakav pristup može koristiti individualnom razvoju i poslovnom uspjehu, razvoju zemlje iseljništva i, napokon, razvoju njihove domovine.

ARIFAGIĆ Investment

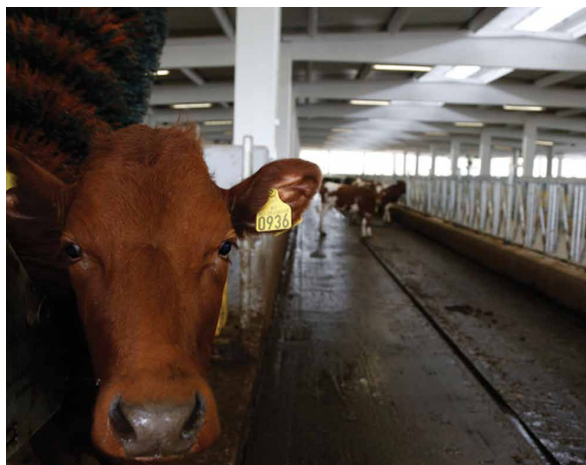
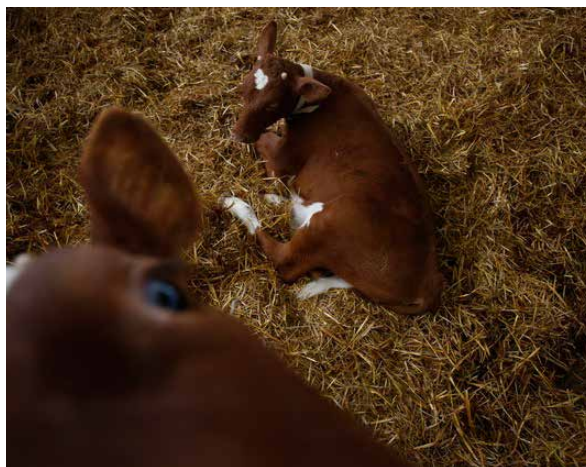
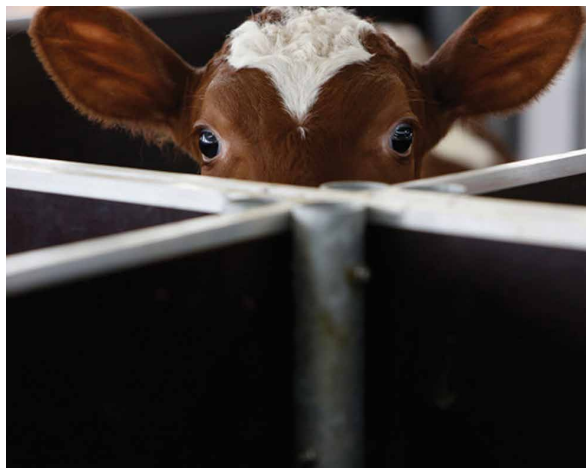
Koncept koji će promijeniti lice bh. poljoprivrede

Na području Prijedora je u novembru 2013. godine zvanično otvoren uzgojno-seleksijski centar za norveško crveno goveče, kao jedini centar takve vrste na zapadnom Balkanu. Riječ je o projektu koji realizira rođeni Kozarčanin, Jusuf Arifagić, koji je kapital odlučio uložiti u svoje rodno mjesto i domovinu.

Jusuf Arifagić rođen je u Kozarcu kod Prijedora. S porodicom odlazi 1992. godine u Norvešku, gdje uskoro osniva svoju prvu kompaniju, a ubrzo još nekoliko drugih, uz sve uspješnije poslovanje. Nakon sticanja prvog značajnog kapitala, Jusuf 2008. godine ostvaruje svoj san – vraća se u Kozarac kako bi svoj uspjeh podijelio s domovinom i pomogao joj u napretku.

Jusuf je svojim povratkom u BiH želio da razbije uobičajeni obrazac razmišljanja naših ljudi da je moguće uspjeti i biti sretan samo ukoliko se zauvijek odseliš negdje u inostranstvo. Ono na što je Jusuf želio ukazati je da su i te zemlje prošle kroz brojne teškoće, prije nego su postale ekonomski i privredno stabilne i razvijene, a da svoj uspjeh i razvoj imaju zahvaliti upravo svojim vlastitim ljudima, koji bi migrirali u potrazi za poslovnim prilikama te se nakon toga vraćali u svoju zemlju kako bi ju unaprijedili.

2008. godine Arifagić je kupio veliko poljoprivredno imanje u selu Trnopolje kod Prijedora i za tri godine počeo s izgradnjom „Arifagić Investmenta“.

Krenulo se sa izgradnjom štale kapaciteta 700 grla i površine 7.300 m².

U štali je instalirana najsavremenija oprema vrijedna 2 miliona KM, dok je do sada u cijeli projekat investirano preko 6 miliona KM.

Osim toga, registrirano je pet dodatnih kompanija, među njima i jedna koja će montirati i održavati svu neophodnu opremu za štale, a planirano je otvaranje i veterinarske stanice i poljoprivredne apoteke.

Jusuf Arifagić tako je osmislio i zaokružio koncept koji omogućava svu neophodnu podršku poljoprivrednoj proizvodnji u regiji i svim srcem se nada da će prijedorska regija postati primjer Balkanu kada je u pitanju poljoprivreda. Planira se, također, osnivanje zadruga koja će proizvođačima pružiti svu neophodnu logističku i stručnu podršku.

Arifagić, s jednostavnošću običnog čovjeka koji je napravio neobično velike stvari, kaže kako je u Prijedoru napravio svoje prve korake, a namjerava napraviti i posljednje.

Iskustvom iz svijeta odvedimo domovinu u svijet.

AUSTRONET

Ostvarenje sna uz naporan rad

IZGRAĐEN JE CENTAR UKUPNE POVRŠINE 15.000 M², OD ČEGA JE POVRŠINA HALA 8.000 M². KROZ POSLOVANJA DVIJU FIRMI („BETA REAL“ I „AUSTRONET“) UKUPNO JE ULOŽENO PREKO 10 MILIONA KM.

Kompanija „Austronet“ proizvodi mreže za različite potrebe, odnosno reklamne mreže za teniske terene te zaštitne mreže u građevinarstvu i izvozi 97% ukupne proizvodnje. Kompanija saraduje s velikim građevinskim brendovima u svijetu, kao što su Baumit i Strabag, kao i sa svim brendovima u svijetu tenisa: Nike, Adidas, Fisher, Head, BNP Paribas, itd. „Austronet“ je dobitnik brojnih nagrada u kategoriji malih preduzeća.

Enes Kahrmanović napustio je BiH 1991. godine s porodicom, a 1994. počinje raditi za firmu „Plastipack“. Tokom svog rada zapazio je da se određeni dijelovi koji se koriste u proizvodnji, kao što su dijelovi od nehrđajućeg čelika i aluminijuma uvoze iz Češke, Poljske, Mađarske, Italije, Turske i drugih zemalja. Tada je odlučio da se informira koji bi se od dijelova neophodni za „Plastipack“ mogli proizvoditi u BiH, i put poslovnog uspjeha je započeo. Prvi posao ugovoren je s kompanijom „Topinox“ iz Prnjavora čiji su uvjeti kada je u pitanju cijena, kvalitet i isporuka bili daleko povoljniji u poređenju s firmama s kojim je „Plaspack“ radio do tada, što je oduševilo austrijske vlasnike. Nakon „Topinox“-a ostvarena je saradnja i sa firmom „Gat“ iz Sanskog Mosta po jednako povoljnim uvjetima. Nakon što je pronašao još nekoliko poslovnih partnera u BiH, tokom posjete austrijskih vlasnika, donešena je odluka o otvaranju firme u Kozarcu, a Enes preuzima svu odgovornost za uspostavljanje i vođenje firme.

U februaru 2007. godine registrirane su dvije kompanije: „Beta Real“, građevinska firma, i „Austronet“, kompanija za proizvodnju zaštitnih mreža u poljoprivredi i građevinarstvu, zaštitnih mreža na teniskim terenima, zaštitnih sunčanih jedara marke „Soliday“ te štampanje bilborda na različitim materijalima i u neograničenim dimenzijama.

Presudan momenat za Kahrmanovića bila je kupovina parcele u Kozarcu, i upošljavanje tek pet osoba, 2007. godine.

U narednih sedam godina, izgrađen je centar ukupne površine 15.000 m², od čega je površina hala 8.000 m². Kroz poslovanja dviju firmi („Beta Real“ i „Austronet“) ukupno je uloženo preko 10 miliona KM.

„Austronet“ je doživio ogroman rast i u ovom trenutku upošljava 68 osoba, a u 2013. godini je imao ukupni promet od oko 4 miliona KM. Kompanija realizira 97% izvoza. Sve ovo, po Enesovim riječima, najbolje pokazuje da je „Austronet“ u BiH došao da ostane. Firma je 2010. godine bila na prvom mjestu među malim kompanijama u BiH po izvoznim rezultatima, a prvo mjesto joj je pripalo i po ostvarenoj neto dobiti. Krajem 2013. godine Enes i kompanija „Austronet“ osvojili su nagradu za najboljeg menadžera i najbolju kompaniju u BiH za 2013. godinu.

Ono o čemu je Enes Kahrmanović sanjao i naporno radio se i ostvarilo: otvorena su nova radna mjesta, uvedene nove tehnologije, stručnjaci za proizvodnju su zadržani u zemlji, a generirani su i dodatni prihodi lokalnoj samoupravi.

Kroz cjelokupan proces gradnje više od pola investiranog novca od 10 miliona KM je utrošeno u Prijedoru kroz angažiranje lokalnih kompanija. „Austronet“ je, između ostalog, uz pomoć drugih kompanija iz regiona zadržao carinsku ispostavu u Prijedoru, za koju je planirano izmještanje u Banja Luku.

Enes je u realizaciji svojih planova naišao i na brojne prepreke. Po cijele je dane provodio u općini prikupljajući potrebne dozvole za pokretanje proizvodnje, a cjelokupan je proces trajao godinu dana. Prema njegovom mišljenju BiH ima zastarjele zakone koji se bez odlaganja moraju prilagoditi evropskim, a koordinacija između relevantnih institucija se mora poboljšati.

Međutim, ono što je Enesu veoma važno je i da su uspostavljeni i neki novi načini poslovanja, koji su mnogo više u skladu sa zapadnim trendovima. Prema njegovom mišljenju u BiH još uvijek postoje veoma dobri uvjeti u kojima je moguće razviti posao i ostvariti dobru zaradu. Potencijalnim investitorima porijeklom iz BiH predlaže da se prije dolaska posavjetuju s ljudima koji su već investirali kako bi se informirali o svim pozitivnim i negativnim okolnostima.

BONTEX

Košulje krojene s ljubavlju

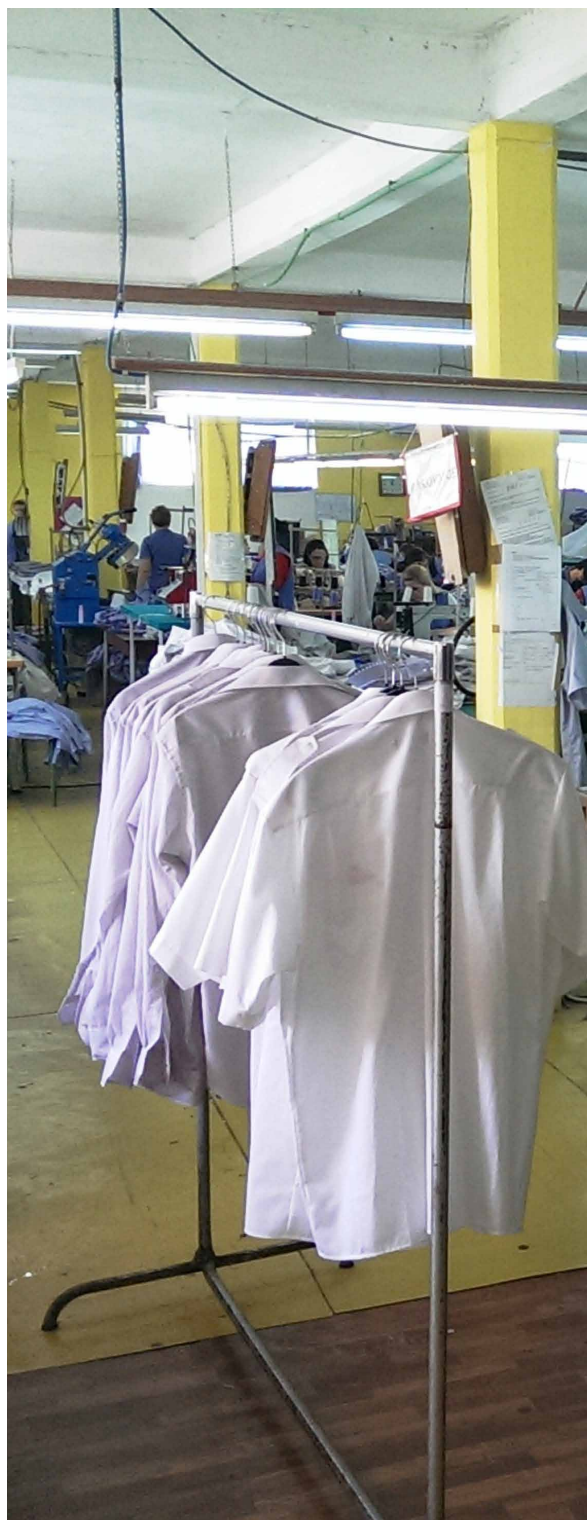
Kompanija „Bontex“ Maglaj, osnovana 2005. godine, proizvodi visokokvalitetne košulje koje plasira na zapadno tržište. Danas kompanija ima 200 uposlenika, a planira povećati taj broj te ima ambiciju postati jedna od vodećih u Evropi u proizvodnji muških i ženskih košulja do 2017. godine.

Senaid Husić otišao je u Švicarsku 1986. godine, gdje je sticao znanja i iskustva za koja je od početka znao da želi iskoristiti kako bi pomogao razvoju kraja iz kojeg potječe i u koji će se jednog dana vratiti.

Dvadeset godina kasnije to je i učinio, uvidjevši da je Maglaj u predratnom periodu imao razvijenu tekstilnu industriju te da je to područje vrijedno ulaganja i u postratnom periodu. Husić je potom otkupio uglednu švicarsku firmu i njene brendove Ines i Danila.

Sklapajući partnerske ugovore s drugim stranim firmama te izmještajući proizvodnju u BiH, Husić je „Bontex“ učinio uspješnom, inovativnom kompanijom koja prati trendove i potrebe potrošača, s obimom proizvodnje od 25.000 muških i ženskih košulja mjesečno.

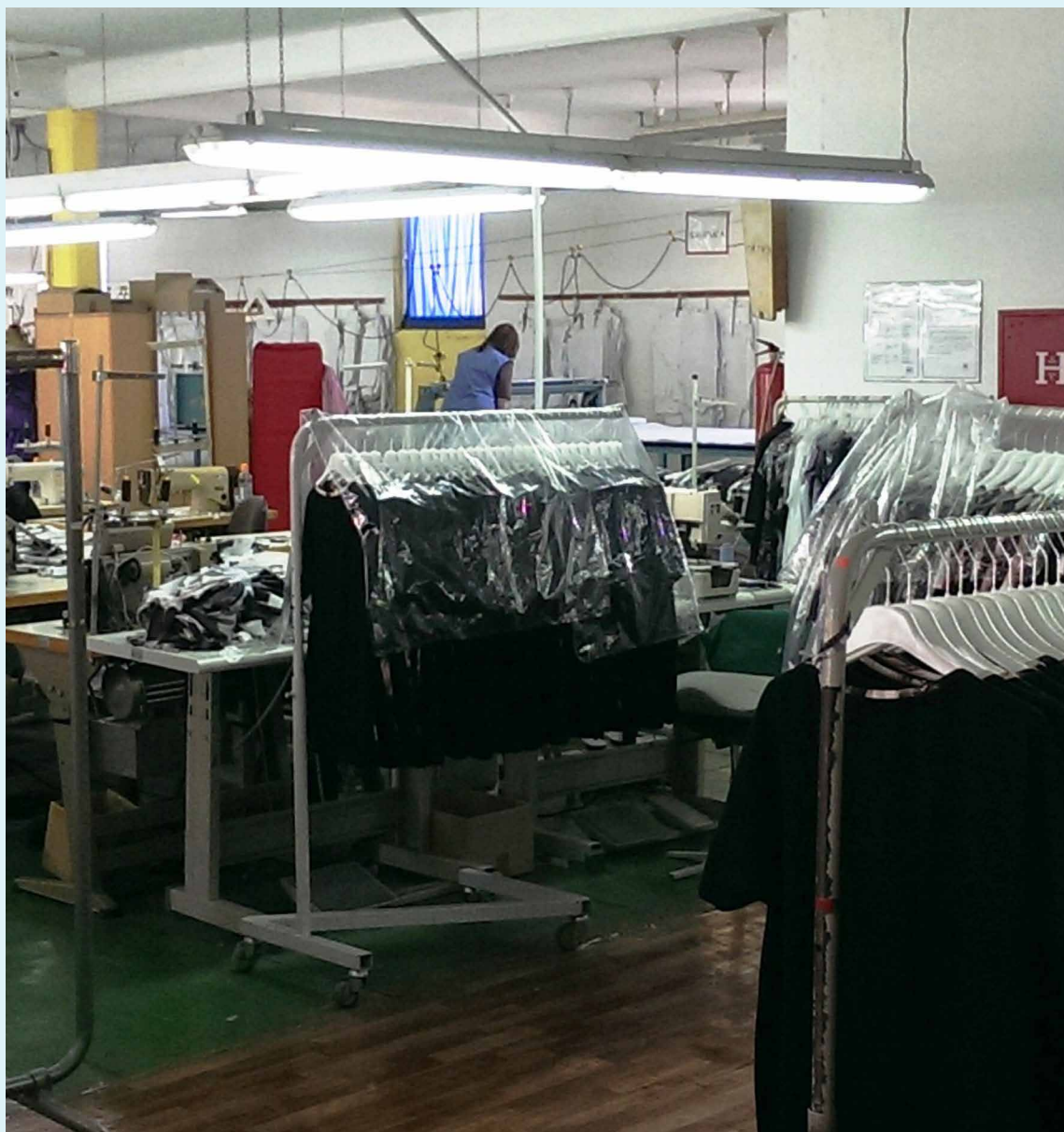
„BONTEX“ SKORO I NEMA KONKURENCIJU NA DOMAĆEM TRŽIŠTU, A NJEGOV VLASNIK PREFERIRA POSLOVANJE S DOMAĆIM FIRMAMA („NATRON“ IZ MAGLAJA I „GIRA“ IZ GRAČANICE). GODIŠNJE „BONTEX“ PLASIRA I DO 700.000 KM U DOMAĆE KOMPANIJE U REGIONU.

„Bontex“ skoro i nema konkurenciju na domaćem tržištu, a njegov vlasnik preferira poslovanje s domaćim firmama („Natron“ iz Maglaja i „Gira“ iz Gračanice). Godišnje „Bontex“ plasira i do 700.000 KM u domaće kompanije u regionu.

Senaid Husić smatra da bh. dijaspora ima neprocjenjiv razvojni potencijal i da 2 miliona osoba bh. porijekla koje trenutno žive u inostranstvu mogu napraviti mnogo toga za razvoj ove zemlje te je istrajan u realizaciji svoje misije.

Kaže da je ključ njegovog uspjeha izrada proizvoda s ljubavlju.

BOSANA Fondacija

Stipendija za bolji život

FONDACIJA IMA 38 STUDENATA IZ CIJELE BIH KOJIMA OSIGURAVA PUNU STIPENDIJU.

Banjalučanka Senita Slipac je imala 11 godina kad je počeo rat u BiH. Nakon godina izbjeglištva, s porodicom se nastanila u SAD, ali njene veze s domovinom nikada nisu prestale. Prije četiri godine je osnovala fondaciju „Bosana“ kako bi pomogla ugroženoj djeci u BiH. Cilj Fondacije je da pomogne djeci i mladima u Bosni i Hercegovini, poboljša njihovo ekonomsko i socijalno stanje kroz obrazovanje te im pomogne pripremiti se za zapošljavanje.

Senitu Slipac je na osnivanje fondacije „Bosana“ inspirirao način razmišljanja djece u Domu za djecu bez roditeljskog staranja u Zenici, koje je došla posjetiti i pomoći, a koji su, zapravo, njoj pomogli da shvati da im je najvažnije osigurati obrazovanje za bolju budućnost. Senita odlučuje osnovati fondaciju koja putem finansijske i mentorske podrške pruža mogućnost školovanja mladim iz BiH koji se nalaze u nepovoljnoj finansijskoj situaciji ili djeci bez roditelja, a koja žele steći fakultetsko obrazovanje.

Senita je osnivanjem Fondacije ispunila i lično obećanje koje je dala sebi kao djevojčici, u izbjegličkom kampu u Češkoj Republici. Crveni križ iz Bostona je jednom prilikom posjetio djecu u Senitinom izbjegličkom kampu kako bi im podijelio odjeću i igračke. U tom momentu, ona, kao i druge izbjeglice u kampu, osjećali su se zaboravljeno i beskorisno. Saznanje da neko, iz neke daleke zemlje, misli na njih i želi im pomoći je bilo neprocjenjivo. Tada je odlučila istu stvar učiniti i za druge ako joj se ikada pruži prilika, tako da je osnivanje Fondacije bilo ostvarenje njenog dugogodišnjeg sna.

Do 2013. godine Fondacija je svake godine udvostručavala broj stipendista koje podržava. Tako je u prvoj godini iz privatnih donacija prikupljeno 20.000, u drugoj 42.000, a u trećoj 79.000 dolara. U četvrtoj godini postojanja visina prikupljenih sredstava je ostala na nivou od 80.000 dolara, jer je Senita 2013. odlučila da se vrati u BiH gdje se zaposlila u Košarkaškom savezu Bosne i Hercegovine, ali i nastavila svoj rad u Fondaciji, potpuno na volonterskoj osnovi. Razlozi njenog povratka su višestruki: jačanje prisustva „Bosane“ u BiH, stjecanje saradnika na projektima, veća briga o studentima, kao i bolja kontrola doniranog novca.

Trenutno, Fondacija ima 38 studenata iz cijele BiH kojima osigurava punu stipendiju. Godina 2014. je posebna, jer u ovoj godini izlazi prva generacija od sedam studenata koji su završili školovanje uz pomoć ovih stipendija.

Fondacija nastoji pružiti šansu mladima da steknu nova znanja i razviju pozitivne životne vrijednosti te postanu odgovorni mladi ljudi koji su spremni da pomognu drugima. Stipendije Fondacije nisu samo obrazovne, već i životne stipendije koje mladim osobama koje su imale veoma teško djetinjstvo omogućavaju da rade ono u čemu su dobri i što ih čini sretnim.

Međutim, ono na čemu Senita najviše insistira je kreiranje međusobne povezanosti studenata bez obzira na vjersku ili nacionalnu pripadnost.

Stipendisti često znaju reći da osjećaju da su jedna velika porodica i da u koji god grad u BiH dođu, znaju da tamo imaju brata ili sestru.

Planovi Fondacije su da u narednom periodu počne raditi i sa srednjoškolcima, kao i s djecom u osnovnim školama, kako bi im se pomoglo da pronađu svoj put i saznaju šta žele raditi u životu.

OPĆA BOLNICA Nevesinje

Poduhvat koji život znači

PROCJENJUJE SE DA JE GOSPODIN LABALO KROZ FOND ULOŽIO PREKO SEDAM MILIONA KM U IZGRADNJU BOLNICE.

Jedna od najmodernijih klinika u jugoistočnoj Evropi je otvorena u BiH u martu 2014. godine, u Nevesinju. Gradnja bolnice u Nevesinju započela je prije dvanaest godina. Sredstva za ovaj projekat obezbijedila je Fondacija „Mihajlo Labalo“, ali je završetak objekta bio upitan poslije smrti Mihajla Labala 2007. godine. Da bi ova zdravstvena ustanova bila završena, nedostajalo je pola miliona maraka koje je iz dijela dobiti na kraju izdvojila Elektroprivreda Srpske za građevinske i unutrašnje radove u bolnici. Novac za savremenu opremu obezbijedit će Fond zdravstvenog osiguranja i druge institucije RS.

Mihajlo Labalo rođen je u selu Lukavac kod Nevesinja 1923. godine. U Nevesinju je živio do 1942. godine nakon čega odlazi u daleki Peru. Poslije nekoliko godina provedenih u Peruu, Labalo se seli u Sjedinjene Američke Države. Tokom ratnih dešavanja u BiH intenzivno se bavio humanitarnim radom i snabdijevanjem svog kraja hranom, odjećom i lijekovima. Od 1997. godine s Udruženjem Hercegovaca iz SAD pokreće akciju kontinuiranog stipendiranja djece poginulih boraca.

Tokom 2001. godine, gospodin Labalo osniva Fondaciju “Mihajlo Labalo” koja je kasnije preimenovana u Dobrotvorni fond “Mihajlo Labalo” Nevesinje. Gradnju nove bolnice, u neposrednoj blizini stare, do 2007. godine isključivo je finansirao gospodin Labalo svojim prilozima, a općina je obezbijedila dokumentaciju, zemljište i infrastrukturu.

Završetak posla nije dočekaao – preminuo je u maju 2007. godine, u 84. godini, u svom rodnom selu Lukavac, samo dva dana po dolasku iz SAD-a. Sahranjen je u porti svoje zadužbine, Crkve svetog Vasilija Ostroškog, u neposrednoj blizini buduće bolnice.

U 2009. godini nastavlja se sa izgradnjom bolnice uz pomoć sredstava koja su uplaćena na račun Fondacije iz SAD-a, od supruge gospodina Labala i njene kćerke, u iznosu od 2,7 miliona KM. Procjenjuje se da je gospodin Labalo kroz fond uložio preko sedam miliona KM u izgradnju bolnice, dok je još nekih pola miliona KM bilo neophodno kako bi se svi radovi završili.

Nemalom upornošću osoblja koje je radilo na projektu i s dosta sreće, u jesen 2013. godine su obezbijedena potrebna sredstva zahvaljujući Vladi Republike Srpske i Elektroprivredi Republike Srpske te su finalni radovi na objektu privedeni kraju. U toku su posljednje aktivnosti vezane za zvanično otvaranje.

Prema riječima Velibora Milivojevića, predsjednika Upravnog odbora Fonda, da se nije otvorio novi objekat bolnice s vremenom bi bolnica u ovom kraju prestala postojati.

Kako navodi, preko polovice osoblja bolnice su jedini zaposleni u svojim porodicama, a nedostatak medicinske njege, kao i nedostatak posla, utječe na to da ljudi napuštaju ovaj kraj. U novoj bolnici uvest će se i primjenjivati nove tehnologije, otvoriti nova radna mjesta, generirati dodatni prihodi lokalnoj samoupravi te ponuditi lokalnim zdravstvenim radnicima mogućnost da steknu nova znanja.

Mihajlo Labalo je nesumnjivo poklonio nešto od životne važnosti za sve njegove Nevesinjce. Nažalost, ponestalo mu je vremena da isprati izgradnju svoje bolnice do kraja. No, ljudskost i odanost svom narodu i kraju nemaju rok trajanja i nadrastaju i sam životni vijek.

PERFETTO Plus

Perfektan okus tradicije

SPECIJALITETI NA KOJE JE KOMPANIJA POSEBNO PONOSNA SU SIR IZ MIJEHA I KAJMAK KOJI SU UJEDNO I NAJTRAŽENIJI.

„Perfetto Plus“ je najpopularnija firma u istočnoj Hercegovini za proizvodnju i prodaju ekološki čistih, domaćih, tradicionalnih i mliječnih proizvoda iz nevesinjskog kraja. Trenutno kompanija zapošljava 4 radnika i ima oko 150 kooperanata. S obzirom da se radi o porodičnoj firmi, u procesu proizvodnje učestvuju članovi uže i šire porodice.

Brat i sestra Goran Pejičić i Gordana Kljakić, i njihova kompanija „Perfetto Plus“ iz Nevesinja predstavljaju jedan od onih hrabrih i vrijednih izuzetaka koji bude nadu u bolje sutra.

Nakon 5 godina provedenih u Italiji gdje je radio u tvornici sira, gospodin Pejičić se iz ljubavi prema rodnom Nevesinju vraća u BiH i, zajedno sa sestrom Gordanom, 1997. godine osniva kompaniju za proizvodnju sira i ostalih mliječnih proizvoda „Perfetto Plus“.

Posuda od 20 litara s kojom su započeli proizvodnju se i danas koristi u porodičnoj kući u Nevesinju, iako je proizvodnja porasla, a kuća se kontinuirano adaptirala kako bi odgovorila tom rastu.

Prvi sir koji su proizveli bio je talijanski Focchi di latte. Nakon toga, uložili su dosta truda u proizvodnju raznih nevesinjskih sireva pravljenih prema tradicionalnim recepturama.

Danas je „Perfetto Plus“ najpopularnija firma u istočnoj Hercegovini za proizvodnju i prodaju mliječnih proizvoda. Kompanija proizvodi razne vrste sireva i mliječnih proizvoda kao što su kačkavalj, kajmak, nevesinjska mocarela, sir za pitu, dijetalni sir, torotan, feta sir, punomasni sir iz mijeha itd., a njihovi kupci za ove proizvode imaju samo riječi hvale.

Specijaliteti na koje je kompanija posebno ponosna su *Sir iz mijeha* i *Kajmak* koji su ujedno i najtraženiji. Ispocetka su se tradicionalni proizvodi ove vrste prodavali u ograničenim količinama na pijaci, a pokretanjem „Perfetto Plusa“ postali su dostupni kupcima širom Hercegovine.

S obzirom da se radi o porodičnoj firmi, u procesu proizvodnje učestvuju članovi uže i šire porodice, a u firmi je uposleno četvero radnika i 150 kooperanata. Kupci su male i velike trgovine, trgovački lanci u nevesinjskom kraju, ali i šire.

Kako bi se iskoristio veći stepen proizvodnog kapaciteta kompanije „Perfetto Plus“, neophodno je prvenstveno povećati proizvodne kapacitete kod malih proizvođača od kojih se vrši otkup. Dugoročni planovi kompanije su da se proizvodnja izmjesti na neku drugu lokaciju što će omogućiti brži rast i bolje uslove rada. Dodatne izazove za kompaniju predstavlja naplata, kao i standardizacija kvaliteta i ukusa proizvoda koji se proizvode po najstrožijim kriterijima.

Uspjeh kompanije ostvaren je zahvaljujući Goranovom i Gordaninom napornom radu, neprekidnom usavršavanju i brojnim eksperimentima koji su ovom entuzijastičnome poslovnom paru pričinjavali veliku radost kada bi uspjeli.

Gordana naglašava da niti jedno mjesto na svijetu nije idealno, ali da ona i njena porodica ne žele biti nigdje drugo osim u svom rodnom kraju gdje je i najljepše.

REGENERACIJA d. o. o.

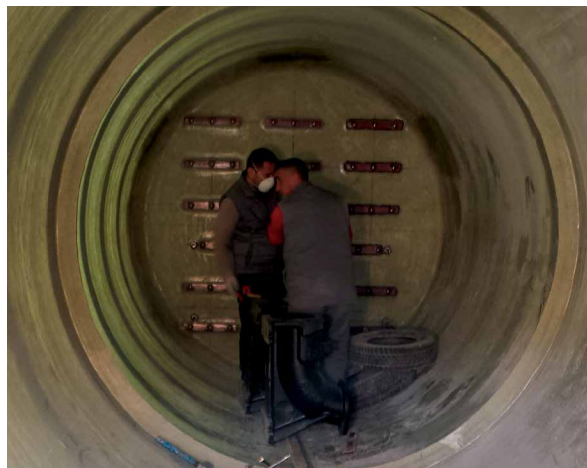
Uspjeh je nagrada za vrijedan rad

Kompanija „Regeneracija d.o.o.“ iz Velike Kladuše osnovana je 2005. godine. Osnovna djelatnost je proizvodnja i instaliranje uređaja za pročišćavanje otpadnih i oborinskih voda te izradu vodovodnih sistema. Do danas je kompanija proširila svoju djelatnost na odvodnju puteva i mostova. Firma zapošljava 60 radnika.

Edin Miljković napustio je Krajinu 1994. i otišao u Njemačku gdje je najviše vremena proveo u Frankfurtu. Iako je napredovao u sektoru automobilske industrije, životna želja da se vrati u BiH i pokrene svoj privatni biznis u njemu ne jenjava.

Krajem 2005. godine se povezuje sa Slovincem Jožom Bergantom koji je u to vrijeme tražio poslovnog partnera u BiH kako bi pokrenuo proizvodnju u sektoru ekologije. Nakon inicijalnih sastanaka dogovorena je saradnja te registrirana kompanija „Regeneracija“ u oktobru 2005. godine, a sama proizvodnja je krenula u januaru 2006. godine. U tom momentu kompanija je brojala tri uposlenika.

Osnovna djelatnost kompanije je proizvodnja i instalacija uređaja za pročišćavanje otpadnih i oborinskih voda te izradu vodovodnih sistema. Pored ovoga, „Regeneracija“ se bavi i trgovinom kroz zastupanje firmi iz cijeloga svijeta. Edin je najviše ponosan na proizvodnju jer, kako kaže, danas je najteže proizvoditi.

Kompanija trenutno ima 63 zaposlenika i gotovo sav svoj promet realizuje unutar BiH na što je Edin posebno ponosan.

U narednim godinama, kompanija se želi fokusirati na dodatno usavršavanje svog kadra i na ulaganje u lokalne zajednice gdje god je moguće. Tako je „Regeneracija“ učestvovala na mnogobrojnim projektima u Mostaru, Sarajevu i Bihaću, koji su na razne načine pomagali djeci s posebnim potrebama.

OSNOVNA DJELATNOST KOMPANIJE JE PROIZVODNJA I INSTALACIJA UREĐAJA ZA PROČIŠĆAVANJE OTPADNIH I OBORINSKIH VODA TE IZRADU VODOVODNIH SISTEMA.

Kako kaže Edin, kompanija je nastala u BiH i ne planira nigdje ići. U narednim godinama, Edin je siguran da će, uz malo sreće, uspjeti da realizira sve svoje planove jer vjeruje da naporan rad uvijek poluči uspjeh i da se uvijek isplati.

***Putujte u potrazi za znanjem,
vratite se u potrazi za srcem.***

ThermoFLUX

Ideje griju BiH

Firma „ThermoFLUX“ je 2007. godine osnovana iz malog porodičnog obrta za instaliranje grijanja s tri zaposlena. Firma se bavi proizvodnjom toplovodnih kotlova i kamina na pelet i uglj te bilježi stalan rast iz godine u godinu, a izvozi preko 30% svoje proizvodnje. „ThermoFLUX“ trenutno zapošljava 68 radnika.

Kada je Tomislav Ladan 1992. godine usljed nesretnih okolnosti s roditeljima i četvero braće i sestara napustio svoje rodno Jajce, nije ni sanjao da će se vratiti i 22 godine kasnije biti na čelu najuspješnije kompanije u domaćem vlasništvu u široj regiji.

2006. godine gospodin Ladan osniva kompaniju „TermoFLUX“ koja počinje da proizvodi kotlove na pelet jer uviđa da tadašnji kotlovi, koji su većinom koristili čvrsto gorivo (ugalj i drvo), nisu zadovoljavali zahtjeve njegovih klijenata kojima je kroz kompaniju „Termag“ ugrađivao grijanje. Tomislav je uspio otkupiti potpuno devastirane hale bivše kompanije „Sedinac“ za 1,5 miliona KM, a u renoviranje je uložio dodatnih 800.000 KM. Kompanija se prostire na 17.000 m², dok se pod halama nalazi 6.000 m².

„TERMOFLUX“ PROIZVODI KOTLOVE NA PELET.

Zbog globalnog rasta cijena nafte i sve veće popularnosti okolišno prihvatljivih goriva, kompanija „ThermoFLUX“ doživljava eksplozivan rast, s obzirom da se većina onih koji su se prethodno grijali na lož ulje sve češće odlučuju za kupovinu kotlova na pelet jer u uglju i drvetu ne vide alternativu.

U 2013. godini je od sveukupne proizvodnje izvezeno 41%, i to uglavnom u zemlje bivše Jugoslavije, a ponajviše u Hrvatsku i Makedoniju, mada se izvoz realizirao i u Njemačku, Grčku, Portugal, Austriju, Dansku, Francusku i Veliku Britaniju. Pored ovoga, „ThermoFLUX“ se u BiH nametnuo kao jedan od tržišnih lidera u ovom segmentu i firma koja je konkurentna na europskom tržištu.

Tomislav Ladan smatra da naša zemlja nudi brojne mogućnosti, i da samo treba ostati vjeran svojoj ideji. Svoj optimizam zasniva i na činjenici da je u 2013. godini 59% njegove sveukupne proizvodnje realizirano u BiH, u zemlji koja je mala i relativno siromašna. U budućnosti planira i proizvodnju dijelova za druge kompanije, kao i prodaju kotlova na drvenu sječku.

Tomislav se nije nikada pokajao zbog svog povratka u rodno Jajce, i kako kaže, kada bi se vratio 15 godina unazad, opet bi odabrao Bosnu i Hercegovinu.

DDC

Globalni lideri koriste usluge sarajevske IT kompanije

ADNAN MANDŽO ŽELIO JE DOPRINIJETI RAZVOJU SVOJE RODNE ZEMLJE JER SMATRA DA JE POTENCIJAL VELIKI KADA JE U PITANJU USPIJEŠNO POSLOVANJE I NAPREDAK.

Adnan Mandžo je rođen u Sarajevu 1977. godine, da bi slijedom nesretnih okolnosti u 1992. godini izbjegao u Holandiju. Danas je vlasnik IT kompanije „DDC“, koja iz godine u godinu bilježi stalni rast. Motivi povratka u BiH su, kaže Adnan, bili privatne, emotivne, ali i finansijske prirode. Želio je promjenu i novi početak, a ujedno i doprinijeti razvoju svoje rodne zemlje jer smatra da je potencijal veliki kada je u pitanju uspješno poslovanje i napredak.

Nakon što je dvije godine radio kao menadžer ljudskih resursa u kompaniji „DevLogic“, prihvatio je poziciju direktora u kompaniji „DDC“. Nakon toga, pod Adnanovim vodstvom, kompanija konstantno realizira rast.

„DDC“ vrši administrativne usluge kompanijama iz inostranstva, a najčešće se radi o unosu i obrađivanju podataka (engl. business process outsourcing). Adnan smatra da je ogroman raspon usluga koje se mogu pružati i da većina stranih kompanija može realizirati uštede ukoliko dio posla povjeri nekom drugom, kao što je „DDC“, to jeftinije i brže može uraditi za njih.

Snaga firme, kako navodi Adnan, je njena raznolikost u smislu broja jezika sa kojim se njeni uposlenici aktivno koriste.

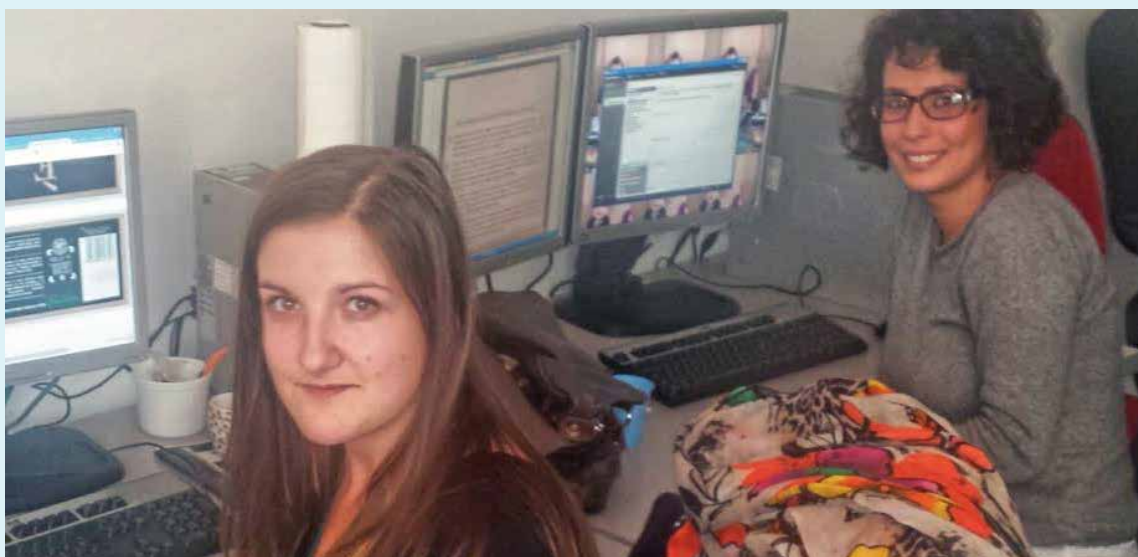
U kompaniji se uglavnom upošljavaju mladi ljudi, a broj uposlenika često varira, s obzirom da se veći dio osoblja angažuje na projektnoj bazi. U prosjeku je u kompaniji uposleno između 20 i 30 osoba, od toga 70% žena.

Ne samo da kompanija doprinosi razvoju kroz otvaranje novih radnih mjesta, već nudi mogućnost zaposlenja i lakše integracije pripadnicima dijaspore koji su se odlučili vratiti u BiH, ali i mladima koji su na početku svoje karijere i žele naučiti nešto novo te ostati u BiH. Pored ovoga, u kompaniji se često angažiraju osobe koje su dugo bile nezaposlene te im „DDC“ često služi kao odskočna daska da lakše pronađu zaposlenje u drugim kompanijama, i to na višim pozicijama.

Papirologija i birokracija, kao i svim kompanijama u BiH, je jedna velika prepreka sa kojom se i „DDC“ svakodnevno susreće: veoma teško se dolazi do određenih poticaja, na primjer, za zaposlenje mladih i žena.

Planovi kompanije su i pružanje usluga digitalizacije dokumenata. „Ogromna je šteta kada nas zadese nevolje kao nedavni požari ili poplave zbog kojih se djelimično ili u potpunosti unište arhive neprocjenjive vrijednosti“, kaže Adnan. „Za sve nas, kao i za naše potomke od velike je važnosti da očuvamo naše naslijeđe i spriječimo da ovakvi dokumenti zauvijek nestanu.“

IT sektor, smatra Adnan, ima idealan potencijal za poticaj i ulaganje, a ne zahtijeva nikakav fizički transport robe. Ono šta je potrebno je IT infrastruktura i brza internet konekcija koja je na zavidnom nivou u BiH. Zaključuje da ne trebamo ići daleko da se uvjerimo u primjere dobre prakse, poput jedne Poljske koja je enormno profitirala u ovom sektoru i u kojoj je u 2013. godini organizirana najveća svjetska IT konferencija, a koja se do tada održavala u Njemačkoj.

BHAAAS

Globalni pristup kao katalizator promjena

IDEJA AKADEMIJE JE DA SLUŽI KAO KATALIZATOR U PRONALASKU TALENTIRANIH OSOBA KOJIMA BI POMOGLA DA ŠTO BOLJE ISKAŽU I ISKORISTE SVOJE INTELEKTUALNE SPOSOBNOSTI.

BHAAAS je neprofitna organizacija čija je misija unapređenje i razvoj nauke i umjetnosti bosanskohercegovačke dijaspore u Sjevernoj Americi, ali i Bosne i Hercegovine. U okviru Akademije oformljeno je pet sekcija koje djeluju zasebno: medicinska, humanitarna, naučna, umjetnička i tehnološka sekcija. Imajući u vidu da su većina članova Akademije zdravstveni radnici, BHAAAS je dala značajan doprinos razvoju zdravstvenog sektora u BiH. Predsjednik Akademije je Gordan Srkalović.

Predsjednik akademije, Gordan Srkalović, rođen je u Sarajevu, gdje je 1982. diplomirao na Medicinskom fakultetu. Nakon izbijanja rata Gordan odlazi u Sjedinjene Američke Države gdje specijalizira internu medicinu, a nakon toga uspješno okončava i subspecijalizaciju u domenu krvnih i malignih bolesti.

Tokom rata Gordan je učestvovao u raznim inicijativama prikupljanja medicinske opreme koju bi onda slao u BiH. Kada je saznao za inicijativu o pokretanju BHAAAS-a, uključio se bez oklijevanja. Naime, dio njegovog američkoga sna bila je i ljubav prema domovini koja ga nikad nije napuštala i s kojom je želio podijeliti taj san.

Osnovni razlog pokretanja Akademije bio je emotivne prirode, jer su svi članovi Bosanci i Hercegovci, ljudi koji se tako osjećaju i izjašnjavaju. U Akademiji su svjesni da u BiH žive pametni ljudi i rijetki talenti te smatraju da je tragično ne iskoristiti te ljude kako bi doprinijeli svojoj zajednici, a time i svijetu. Ideja Akademije je da služi kao katalizator u pronalasku talentiranih osoba kojima bi pomogla da što bolje iskažu i iskoriste svoje intelektualne sposobnosti. Gordan smatra da je to najveći doprinos koji BHAAAS može napraviti.

Akademija djeluje na dugoročnoj osnovi i pokrenuta je s velikom i hrabrom idejom da doprinese pozitivnom preobražaju BiH.

Akademija već pet godina organizira biomedicinske međunarodne simpozije „BHAAAS dani“, trodnevnu ili četverodnevnu manifestaciju koja okuplja uvažene stručnjake i naučnike iz područja intenzivne medicine/anesteziologije, neurohirurgije, ortopedije, onkologije, psihijatrije i psihologije, pedijatrije i genetike, opće medicine i porodične medicine, a sve s ciljem razmjene iskustava i novih spoznaja.

BHAAAS blisko surađuje sa Ministarstvom za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine, a kao značajnu Gordan ističe i saradnju sa Sarajevskom filharmonijom. Iz Akademije žale što kulturne institucije u BiH (muzeji i druge javne institucije kulture) propadaju. Iako BHAAAS nije u stanju da pomogne svakoj od njih, Akademija je procijenila da je Sarajevska filharmonija jedna od institucija koja nastoji očuvati i održati kulturni identitet BiH te je odlučila s njom surađivati i pomagati joj.

Postoje i mnoge prepreke u radu Akademije, a one su uglavnom političke ili finansijske prirode.

Međutim, Gordan je ubijeđen u to da je svaka zemlja koja je investirala u znanje, razvoj i talenat uspjela. Svjetlija budućnost naše domovine leži u sistemskim rješenjima koja će omogućiti punu podršku sposobnim i talentiranim ljudima da ostanu u zemlji i u njoj realiziraju svoje planove. Kada su globalni pristupi u pitanju, Akademija ima intelektualnog potencijala kojim može pomoći razvoju, ali rješenja i njihova primjena su i dalje problem koji se mora riješiti unutar granica BiH.

Daleko od očiju blizu srca.

UDRUŽENJE Lastavica

Kultura živi kroz razumijevanje sebe i drugog

Udruženje „Lastavica“ je osnovano u aprilu 2009. godine s namjerom da zaštiti i očuva kulturno naslijeđe zemalja bivše Jugoslavije u Češkoj Republici te stimulira njegovo širenje. Pored ovoga, Udruženje nastoji da razvije i podrži nauku i obrazovanje u Češkoj Republici i u zemljama bivše Jugoslavije, naročito u oblasti medicine i tehnike. Predsjednik udruženja je Edib Jaganjac.

Možda i jedino udruženje takve vrste u svijetu, Udruženje „Lastavica“ okuplja građane (njih 300) s područja cijele bivše Jugoslavije. Predsjednik Edib Jaganjac rođen je u Sarajevu 1957. godine. Početkom devedesetih Edin napušta Sarajevo i odlazi u Češku Republiku, u kojoj danas živi oko 6.000 osoba porijeklom s prostora bivše države.

Istovremeno je osnovano i Udruženje „Lastavica“ u Sarajevu, kako bi se lakše djelovalo na ovom području, a za čije je funkcioniranje zadužen dr. Dragiša Đogović koji živi i radi u Sarajevu, u Općoj bolnici „Prim.dr. Abdulah Nakaš“ u kojoj obnaša funkciju šefa Hirurgije.

„Lastavica“ se isključivo finansira kroz donacije njenih 300 članova. Udruženje je nastalo u zajedničkoj želji ljudi iz regije da se udruže sa zajedničkim ciljem, ali i u nastojanju da promijene imidž koji su u Češkoj Republici imali ljudi s prostora bivše države, uglavnom izbjegli iz svojih domova zbog rata i međuetničkih sukoba. Danas su manifestacije koje organizira „Lastavica“ cijenjene i imaju veliku medijsku pažnju u toj zemlji.

UDRUŽENJE „LASTAVICA“ JE OSNOVANO U APRILU 2009. GODINE S NAMJEROM DA ZAŠTITI I OČUVA KULTURNO NASLIJEĐE ZEMALJA BIVŠE JUGOSLAVIJE U ČEŠKOJ REPUBLICI TE STIMULIRA NJEGOVO ŠIRENJE.

Svojim djelovanjem, „Lastavica“ nastoji slaviti zajedničko kulturno nasljeđe naroda, njenih članova, i fokusira se na one aktivnosti koje će doprinijeti njihovom zbližavanju, a izbjegava one koje bi uzrokovale podjele, zbog čega je formirana i etička komisija koja odlučuje o događajima u kojima će ovo Udruženje učestvovati.

Godine 2009. „Lastavica“ je dobila nagradu za izdavački poduhvat na 22. Međunarodnom sajmu knjiga i učila u Sarajevu, za izdana Izabrana djela nobelovca Ive Andrića na češkom jeziku. Andrićeva su djela podijeljena uglednim ličnostima iz kulturnog i političkog života Češke Republike te studentima slavistike, kao i 119 čeških biblioteka s preko hiljadu članova. Udruženje je 2013. godine izdalo i sabrana djela Miroslava Krležę, a u planu imaju i izdavanje djela Meše Selimovića, Isaka Samokovlije i Maka Dizdara, a koja su već prevedena na češki jezik. Organizirane su i izložbe slika sarajevskog slikara Izeta Alečkovića, slikara iz Dervente, Peđe Đakovića, kao i zagrebačkog slikara Dubravka Mokrovića, a veliku medijsku pažnju izazvala je i sedmodnevna retrospektiva filmova Lordana Zafranovića koji je i član Udruženja.

Udruženje je aktivno i unutar humanitarnog sektora. „Lastavica“ i njeni članovi putem privatnih donacija omogućavaju djeci iz SOS sela iz zemalja bivše Jugoslavije boravak u Češkoj Republici. Svake godine oko 60 djece iz ovih sela posjeti Prag.

Iako njeni članovi smatraju da je „njihova Jugoslavija“ nestala u ratu nakon kojeg su nastale nove granice i države, oni sami se nisu mnogo promijenili. Članovi „Lastavice“ žive „po starom“ u mikrosvijetu prijateljstva i ljubavi te pokušavaju graditi svoj svijet na principima tolerancije i razumijevanja.

HUB 387

IT sektor kao polje mogućnosti

HUB 387, ILI KAKO GA EDIN ZOVE „DISNEYLAND ZA IT“.

Edin Saračević je 1995. godine napustio svoje rodno Sarajevo i nastanio se u Sjedinjenim Američkim Državama, gdje je osnovao i svoju prvu IT kompaniju, a kasnije još tri. U BiH se vraća 2013. godine i posvećuje se osnivanju svog prvog informatičko-programerskog HUB-a (HUB387) u Sarajevu. Ovaj sve popularniji koncept poslovanja podrazumijeva okupljanje većeg broja IT kompanija na jednoj lokaciji. HUB 387 trenutno okuplja 16 kompanija kao što su: „Mistral Technologies“, „Authority Partners“, „Starting Point“, „NEST 71“, „OliveBH“ i druge.

Osnivanjem HUB-a, Edin nastoji spriječiti odlazak talenentiranih i vrijednih stručnjaka u inostranstvo i gradove poput Berlina, koji su poznati po svojim HUB-ovima, i time doprinese i razvoju domaće ekonomije s posebnim fokusom na IT sektor.

Edin smatra Sarajevo svojom kućom i mjestom za koje je veoma emotivno vezan, što je i razlog da je HUB osnovan upravo tu. Svoj boravak u SAD-u smatrao je privremenim rješenjem iako je tamo proveo dvadeset godina.

HUB 387, ili kako ga Edin zove „Disneyland za IT“, nastoji da, na površini od preko 2.400 m², pod jednim krovom okupi kompletnu IT industriju Bosne i Hercegovine, pruži vrhunsku edukaciju informatičarima i omogući Sarajlijama da rade na najvećim informatičkim projektima svijeta.

Osnovne prednosti poslovanja u HUB-u su mogućnosti za intenzivnu saradnju, bržu razmjenu znanja kao i zajedničko djelovanje malih i srednjih IT preduzeća. Tako bi se, kroz uvezanost i jačanje konkurentnosti, pristupilo novim i većim tržištima i omogućilo otvaranje novih radnih mjesta. Druge prednosti su, prema Edinovim riječima, značajne uštede u troškovima iznajmljivanja prostora, grijanja i režija, aktivno učestvovanje i pohađanje raznovrsnih treninga, seminara i hackatona, itd.

Tu je i prostor za IT freelancere NEST 71 (Nest-gnijezdo), za one koji nemaju već oformljene timove. Edin, kao suosnivač, navodi da ovaj koncept podsjeća na Google-ov. U Nest 71 trenutno kreće inkubacija osam start-up kompanija koje će uvesti nove načine poslovanja i koje će imati mentore iz „Silikonske doline“ (engl. Silicon Valley) u Kaliforniji, područja s najvišom koncentracijom važnih visokotehnoloških kompanija u svijetu. Ovim kompanijama će se, pored samog mentorstva, pružiti i neophodna finansijska i sva ostala infrastrukturna podrška.

Edin je prepoznao značaj rada i edukacije mladih ljudi. Iz tog razloga HUB 387 je pokrenuo određene kurseve/edukacije za srednjoškolce, a planira rad i u osnovnim školama, kako bi se IT industrija što više popularizirala među mlađim generacijama. Mišljenja je da IT segment može da postane jedan od glavnih strateških, razvojnih stubova za budućnost BiH.

Nevoljkost mladih ljudi koju je Edin uočio nije krivica njih samih, kako tvrdi, već ostavštine bivših sistema koji su nas navikli da ne preuzimamo odgovornost. Ali generalno, Edin smatra da u BiH ima veoma mnogo pametnih i talentiranih mladih ljudi te da smo kao narod kreativni i sposobni da improviziramo, što je osobina koja se u IT sektoru izuzetno cijeni.

U BiH je, kao ni u jednoj drugoj zemlji, nemoguće raditi i poslovati bez problema, kako tvrdi Edin, a previše se energije i sredstava troši na administrativne procedure koje predugo traju. Za Edina ključ leži u međusobnoj saradnji dijaspora i mladih u BiH. Prvenstveno je neophodno da saznamo ko je naša dijaspora i kako oni mogu da nam doprinesu u razvoju. Dalje, neophodno je razraditi platformu koja će omogućiti lakši protok finansijskih i ljudskih resursa članovima zajednice dijaspora u BiH kroz konkretne pilot inicijative. Ukoliko se ovo pokaže korisnim, neophodno je ove inicijative dalje razraditi i unaprijediti.

Novi digitalni svijet, pogotovo IT, prema Edinu, otvara nove mogućnosti koje su nevjerovatne, a popularizacija IT-a treba da se radi puno sistematičnije i organiziranije, umjesto da se svodi na sporadične inicijative.

Zaključak

Navedeni primjeri dobre prakse iz različitih sektora, u kojima su ljudi s vizijom i idejom udruženi s neumornim radom i požrtvovanošću, pokazali su kako se, uz saradnju iseljenika i kasnijih povratnika u BiH, jačaju ne samo domaća privreda, ekonomija, kultura i obrazovni sektor, već se jačaju i postaju vidljivije i zajednice naših ljudi u inostranstvu.

Kod svih priča najvažnije je primijetiti da su se svi morali boriti s prevelikom birokratijom te prekompleksnim uredbama i papirologijom. No, to nije spriječilo ove ljude da nastave dalje; uz to, njihovo je iskustvo poslužilo i da se pokaže šta tačno nije uredu s načinom na koji funkcionira administracija na različitim nivoima i na koji način to negativno utječe na želju, volju i mogućnost pojedinca da ostvari svoj poslovni plan.

Pažljivim čitanjem njihovih priča također ćete primijetiti njihovu začuđenost i razočaranost u činjenicu da i dalje ostaje neiskorišten potencijal za razvoj koji pruža jačanje veza između iseljenika i matične države.

Njihova vjera u BiH kao zemlju u kojoj se mogućnosti otvaraju, a ne kao mjesto u kojem mogućnosti prestaju, proizilazi iz činjenice da su se u te mogućnosti i potencijale i sami uvjerali te ih i pozitivno iskoristili.

Niti jedan poslovni poduhvat nije lak i niti u jednoj zemlji put prema uspjehu nije jednostavan i brz, a prati ga težak rad i upornost. Ono što se može prenijeti kao dobro i korisno iskustvo u svoju matičnu zemlju od neprocjenjive je važnosti kako bi se prepreke prema razvoju uklonile, ojačale veze između naših ljudi u inostranstvu i onih koji žive u BiH te povezali ljudi iz različitih stručnih područja u zajedničkom naporu da, gradeći sebe kao individue, grade i svoju domovinu.

Ministarstvo za ljudska prava
i izbjeglice
Bosne i Hercegovine

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

*Empowered lives.
Resilient nations.*